

RØYSUM BARNEHAGES PEDAGOGISKE GRUNNLAGSDOKUMENT

Innhold

Barnehageloven	4
§ 1. Formål	4
Rammeplanen	4
Barnehagens profil	4
Verdiene våre	5
Visjonen vår	5
En livssynsbarnehage	6
En utvidet utelivsprofil	7
Barnesyn	11
.....	13
Lekens plass i Røysum barnehage	14
Omsorg og danning	17
Omsorg	17
Danning	17
Sosial kompetanse	19
Voksenrollen i barnehagen	20
Læring i barnehagen – hva legger vi i det?	21
Barns medvirkning	22
Kva betyr dette?	22
Mestring og livsmestring	23
Tilvenning – en foreldreaktiv tilvenning i barnehagen	24
Hvorfor er god tilvenning viktig?	25
Om Røysum barnehage	26

Barnehageloven

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Rammeplanen

Rammeplanen er en forskrift til loven og sier:

«Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng.

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.»

Barnehagens profil

Litt bakgrunnsinformasjon: Røysum barnehage ble i sin tid opprettet som en bedriftsbarnehage for ansatte på Røysumtunet. Etter hvert ble barnehagen også åpen for barn som ikke hadde foreldre som var ansatt ved Røysumtunet. Vi har nå samordnet opptak med Gran kommune. Barnehagen er en enkeltstående privat barnehage som eies av Diakonistiftelsen Røysum.

Verdiene våre

Likeverd

- Likeverd er grunnleggende i humanismen, og sentralt for de universelle menneskerettighetene
- Alle mennesker fortjener å bli møtt med nestekjærlighet, godhet og omtanke
- Likeverd fordrer toleranse og respektfull samhandling
- Likeverd er nært knyttet til vårt utgangspunkt som diakonal virksomhet, med en forståelse av at alle mennesker er skapt av Gud, og har samme verdi

Trygghet

- Trygghet er grunnleggende for all vekst og utvikling
- Hver enkelt skal bli godt ivaretatt og oppleve trygghet
- Faglig kvalitet og medmenneskelighet skal prege vårt tilbud
- Vi vil legge til rette for at alle kan finne tilhørighet i et trygt og godt fellesskap i barnehagen. Trygghet er viktig for at barnet skal trives og være åpen for lek og læring

Mestring

- Vi skal bidra til at den enkelte får mulighet til å ta i bruk sine egne ressurser
- Vi vil legge til rette for utfoldelse og utvikling
- Økt mestring krever også at man lar seg utfordre
- Mestring er viktig for utvikling av selvfølelsen og en erkjennelse av at jeg får til

Trivsel

- Vi skal skape et positivt miljø, og bidra til gode opplevelser
- Vårt mål er at alle barn skal trives og ha det bra i Røysum barnehage

Visjonen vår

Raus og kompetent – i samspill og utvikling

Raushet svarer godt til institusjonens forståelse av sitt diakonale oppdrag, hvor man strekker seg langt for å hjelpe mennesker. Raushet rommer også toleranse for ulikhet, den favner også den åpenhet som skal være til stede for alle som mottar tjenester på

Røysum. Raushet skal prege samspillet mellom de ansatte, samt våre relasjoner til barn, foresatte og våre samarbeidspartnere.

Visjonen uttrykker også forventning og forpliktelse til å utøve et faglig kompetent barnehagetilbud. Barnehagen skal ha den beste faglige ivaretagelse og stimulering.

Visjonen uttrykker også at vi stadig skal utvikle vår tverrfaglige praksis i tråd med ny kunnskap.

Samspill indikerer at vi med våre ulike utgangspunkt og ståsted vil samhandle for å oppnå det enkelte barns potensiale. Likeverd fordrer at dette samspillet skjer i respekt for det enkelte barns personlige uttrykk. Samspill har også en god klang av utfoldelse og gjensidig glede. Visjonens ideal uttrykker også prinsipper som skal prege samspillet med barna, foreldre/foresatte, mellom ansatte og andre samarbeidspartnere.

Vi ønsker å legge til rette for utvikling med utgangspunkt i det enkelte barnets personlighet. Utvikling krever også at vi lar oss utfordre ut over vår egen komfortsone, i vår anstrengelse for å bidra til at vi og våre medmennesker skal oppleve livskvalitet.

Dette gjelder enten man er ansatt, pasient, beboer eller barnehagebarn. Vi skal alle strekke oss etter nye ferdigheter. Det er også viktig å formidle at livet ikke bare skal være et strev for å bli bedre, men at man er god nok som man er.

En livssynsbarnehage

Alle som søker plass i Røysum barnehage skal bli respektert og ivaretas for sitt livssyn. I vårt verdierarbeid er vi opptatte av toleranse for ulikhet og for den enkeltes valg. Begrepet «raushet» favner en åpenhet som skal være til stede for alle som mottar tjenester på Røysumtunet. Den enkelte er fri til å tro og mene hva man vil. Et mangfold av livssyn og tro anser vi som en berikelse og ressurs, også med utgangspunkt i humanistisk tradisjon og verdsett. I vår barnehage har vi tradisjon for å formidle fortellinger fra en kristen tradisjon, det kommer til uttrykk i blant annet formidling av juleevangeliet, i tillegg fortellinger fra påskehøytiden med vekt på oppstandelsen og alt nytt liv som kommer til syne i denne årstiden. Har vi familier hos oss med en annen tro, vil det være like naturlig å lære om og uttrykke deres høytider, for eksempel feiring av Id. Vi er med andre ord en livssynsåpen barnehage hvor vi kan uttrykke forskjellige livssyn, til forskjell fra en livssynsnøytral tankegang hvor trosuttrykk henvises til kun det private område.

Barna lærer enkelte sanger fra den kristne tradisjonen i tillegg til mange andre sanger fra vår felles sangtradisjon, og vi leser i tillegg eventyr fra norsk eventyrtradisjon. Barnehagen skal speile tiden og kulturen barna lever i.

En måte å formidle innstiftelsen av nattverd på, et dekket bord på gulvet ☺

En utvidet utelivsprofil

Røysum barnehage har vært en tradisjonell barnehage på den måten at vi stort sett har vært inne på formiddagen og ute på ettermiddagen! I etterkant av pandemien vi har hatt gående siden 12. mars 2020, har dette imidlertid endret seg mye. Barnehagelivet har for det meste foregått utendørs.

Som en konsekvens av pandemien har vi måttet lage oss en ny hverdag i barnehagen som for det meste foregår utendørs (med unntak). Som en del av Røysumtunet har vi også tilgang på flere innendørs arenaer. Disse innendørs arenaene er en stor bonus og noe vi benytter oss av når været er som verst, og det er ufyselig å være ute. Disse arenaene er:

- Bålhytta på barnehagens område (her spiser barna frokost hver dag)
- Rødkjelleren (her trekker vi inn vinterstid, når det blir for kaldt i bålhytta)

- Festsalen
- Hytta i hagen (bak Hovedhuset)
- 2. etasje i barnehagen
- 1. etasjen i barnehagen (som er forbeholdt de minste som er mer inne)
- Stor grillhytte i Trollskogen med vedfyrt ovn på kalde dager og utendørs bålpanne

Det er flere fordeler med å være ute. Barna drar nytte av å komme raskt i lek med kameratene sine når disse møtes utendørs. Barna finner raskere frem leker og bruker mye mindre tid på å finne plassen sin i gruppa. Rommet utendørs tilsier også færre konflikter, og utestenging skjer i mindre grad. Barna kan løpe og oppholde seg hvor de vil, uten å bli begrenset av rommet de oppholder seg i. For personalet sin del, brukes det **betydelig** mindre tid på rydding og overgangssituasjoner, samt logistikk med tanke på påkledning. Dette frigir MYE mer tid sammen med barna. Barnas personlighet kommer bedre frem for oss, og vi blir kjent med det enkelte barn på en annen, og kanskje bedre måte, enn tidligere. Vi opplever at vi bedre klarer å ivareta hvert barn med sin personlighet, tanker og meninger enn før pandemien.

Ettersom fordelene med å være mer ute er så mange for barn og voksne vil utelivsprofilen vår forbli uendret, også etter pandemien. Det betyr ikke at vi har som målsetting å bli en ren utebarnehage, men heller en «delvis»-utebarnehage, hvor vi drar fordelene av et fint uteliv, og hvor vi kan kose oss litt ekstra inne på dager med ruskevær og sterk kulde.

Selv om været tilsier at det er best å være innendørs, vil alle barn, i alle fall aldersgruppen 3-6, starte dagen ute frem til alle voksne er på jobb, for deretter å dele oss i grupper og eventuelt benytte tilbudet vi har innendørs. Dette fordrer god kommunikasjon fra barnehagens side, slik at dere foreldre kan være med å forberede barnet deres for dagen i barnehagen, og på denne måten forebygge en eventuell dårlig start på dagen. Vi vil at dere foreldre skal være trygge på at vi styrer dagen etter været, og at vi ikke unødig tilbringer dagen ute dersom været tilsier noe annet. Vi voksne liker heller ikke å være ute i altfor mye ruskevær og kulde. ☺

Vi har et forvalteransvar, og vi mener at gjennom å tilbringe mye tid i naturen lærer vi barna å glede seg over, og ta vare på naturen som omgir oss.

En utvidet utelivsprofil fordrer også gode klær til allslags vær. Flere av oss som jobber i barnehagen har selv erfaring fra rene utebarnehager, eller vi har hatt egne barn i utebarnehage. Dermed har vi opparbeidet oss god kunnskap angående bekledning for mange typer vær. Vi ønsker at dere bruker oss som en ressurs dersom dere har spørsmål angående bekledning for barna deres.

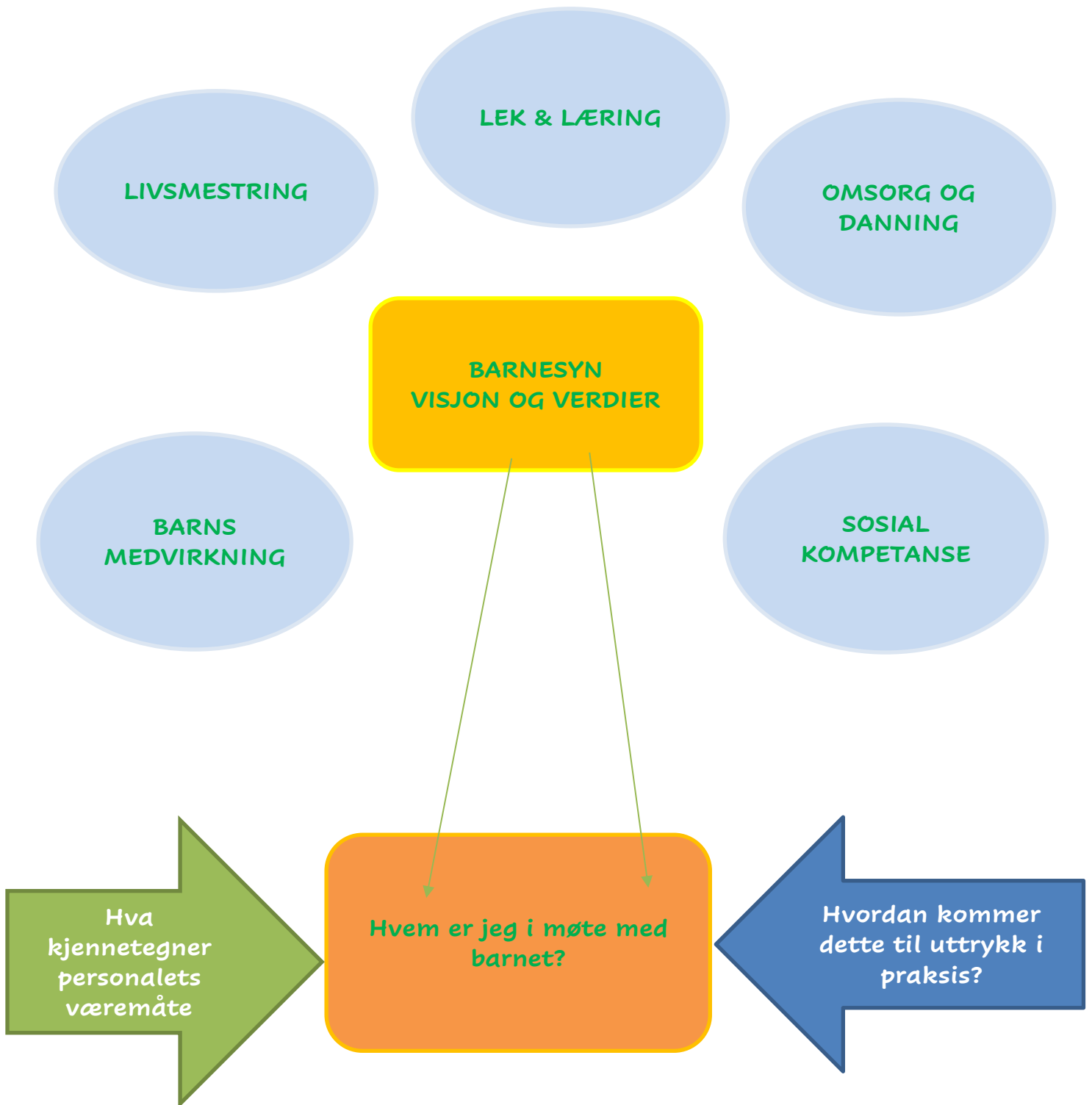

Det beste man kan gjøre når det regner er å la det regne ☺

Vår pedagogiske plattform omhandler disse områdene

STØRRE – STERKERE-KLOKERE-GOD

Barnesyn

I Røysum barnehage er alle barn like mye verd, alle har noe å bidra med, enten man er en liten ett-åring eller en litt større fire-åring. For oss er det viktig å se det enkelte barnet og se hvilke iboende ressurser barnet har. Barnet skal oppleve å ha trygge relasjoner til oss voksne, og vi som er voksne skal klare å sette oss inn i barnets opplevelsesverden. Det er vi voksne som er ansvarlig for relasjonen til det enkelte barnet. Det er oss voksne det kommer an på.

Trygghet og omsorg er essensielt for barns trivsel og utvikling. Trygghet skaper gode rammer for lek, læring og sosial kompetanse. Trygghet betraktes som en grunnmur for barnets oppdagelsesreise i barnehagen. Derfor legger vi stor vekt på den første tiden og tilvenningen til barnehagelivet og jobber i tråd med nyeste forskning på området. Alle barn kommer til barnehagen med ulike forutsetninger og bakgrunn. Vår viktigste jobb er å møte barnets følelser, stå i dem sammen med barnet, og vise med ord og kroppsspråk at vi ser barnet og anerkjenner følelsesuttrykket.

Vår oppgave er å møte det enkelte barns behov. For oss voksne er små barns utfordringer enkle å hjelpe til med å løse. Det som det for oss voksne kan virke ubetydelig og lett å ordne opp i, kan oppleves overveldende for et lite barn. Hos oss skal barnet oppleve at det blir tatt på alvor og at det får hjelp til å løse utfordringen.

Etter alder og modning får barna medvirke i egen hverdag, ta del i oppgaver og ha innflytelse på egen hverdag. Noen ganger handler det om det lille ekstra, f.eks. barnet som får være med Tony på vaskeriet, eller hjelpe til å bære søppel akkurat den dagen fordi ting var litt vanskelig. Eller unga som skal være med på busstur, andre igjen får være med å ordne til mat på kjøkkenet. Dette går på rundgang. Det er viktig for oss at barnet føler seg sett og inkludert av oss voksne, og opplever seg selv som viktige for fellesskapet.

Sammen med dere foreldre er vi rollemodeller for barna, det vi sier og det vi gjør har en påvirkning! Vi vil at barna skal bli selvstendige individer, i praksis betyr det å øve på å gjøre selv. Det kan være å kle på seg sjøl, ta på sko, uteklær, kjenne etter om man er varm eller kald, i tillegg til mye annet. Vi møter dem der de er i utvikling og prøver å motivere dem til å prøve selv samtidig som vi støtter dem. Vygotski og Dewey er to teoretikere innen utviklingsteori som understøtter denne måten å jobbe på og sier at læring skjer i samhandling med en voksen person eller en som kan mer. Vi støtter

barnets eget læringsforsøk med spørsmål, hint og forklaring. Det ligger mye selvfølelse i å mestre på egenhånd! Barna blir også psykisk sterkere dersom de får prøve sjøl og opplever at de får til.

Vi legger vekt på at barna skal utvikle empati og omsorg for de andre barna i barnehagen. Det vil i praksis si at vi lærer de største å ta hensyn til de minste. Vi går inn i konflikter med det mål å utvikle barns evne til å vise omsorg og trøste, og kose bra igjen. Vi vil at barna skal utvikle et godt språk og korrigerer dersom barna bruker banneord, eller bruker stygge ord til andre barn eller voksne. Vi vil at barna skal lære å være greie med hverandre, og lære å samhandle på en positiv måte med andre barn og oss voksne. Noen barn trenger litt tydeligere rammer, da er det viktig at vi er bevisst vår rolle og håndterer det i samarbeid og forståelse med foresatte. Vår grunnholdning er at det finnes ikke vanskelige barn, men det kan finnes barn som, av forskjellige årsaker, har det vanskelig.

Vi er mye ute og bruker naturen som lekearena. Når barna får et større kroppslig rom utendørs, ser vi at konfliktene er færre! For oss er det en viktig verdi å lære barna at gleden i hverdagen kan finnes i de enkle og små ting, og Trollskogen er en av flere viktige arenaer for dette.

Og til slutt, det viktigste for unga er at de får leke, oppleve gleden ved å ha en venn og tilhøre et inkluderende og sosialt fellesskap med mye lek og moro.

*«Jeg skulle ønske at dagens barn lekte mer enn de gjør.
For den som leker som liten får en rikdom inni seg, som man
kan øse av hele livet.*

*Man bygger opp en varm, hyggelig verden inni seg, en verden
som gir styrke om livet blir vanskelig. Et sted man kan ty til i
motgang og sorg.»*

*- Astrid
Lindgren*

Lekens plass i Røysum barnehage

«Det viktigste unga gjør er å leke»

Rammeplanen for barnehager sier: *«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre»* (Rpl. 2017)

Vi mener at det viktigste unga gjør gjennom dagen i barnehagen er å leke. Barna har leken i seg, det å gi seg hen til leken er noe de aller fleste barn gjør. Da er vi voksne overflødige, men vi har gjerne leken i øyekroken og har likevel full oversikt over det som skjer. Som voksen kan man gjerne spørre seg selv hva lek egentlig er, vi har gjort det hos oss, og fått noen av disse svarene.

Lek er:

- Kommunikasjon
- Vennskap, være sammen med venner
- Fysisk utfoldelse
- Sosial kompetanse
- Lystbetont
- Glede
- Å være i nuet, glemme tid og sted
- Fantasi
- Øve seg på livet
- Leke ut følelser

Lekens kjennetegn er at den er en frivillig aktivitet som barnet selv velger å delta i. Leken er «på liksom» og ligger utenfor det vi oppfatter som «den virkelige verden». Leken er lystbetont for barnet, og lysten til å leke kommer innenfra.

Vi mener det meste som barn skal «lære seg» ligger i leken. Her øver de seg på hverdagslivet via leken og fantasien. Og nettopp fordi det er fantasi, kan man gjøre og øve seg på hva det måtte være, fordi det er bare fantasien som setter grenser. Personalet skal, på den ene siden, være mest mulig overflødig i leken, og skal kunne observere

leken på avstand med minst mulig inngripen. Dette gjelder for det som personalet kaller «den frie leken». Men ettersom vi er en barnehage har vi også et annet mandat, nemlig å påse at alle er inkludert i leken, at alle har noen å leke med og at ingen stenges ute fra lek. Vi favner vidt og bredt når det kommer til barns lekekompetanse, og alle har med seg forskjellig bagasje når de begynner i barnehagen. Personlighet, tilknytning, relasjoner til nære, enebarn, småsøsken/storesøsken, er noen av faktorene som spiller inn med tanke på barns lekekompetanse. Vår viktigste pedagogiske oppgave angående lek er å sørge for at alle er inkludert og får venner, at alle har noen å leke med og at ingen krenkes på noen måte. Barna tilegner seg sosiale ferdigheter og lekekompetanse gjennom fellesskap, trivsel og glede.

«Det trengs sosialt gehør for å finne ut hvordan en kan bli en del av et fellesskap, og det krever selvrespekt og selvtillit å presentere seg selv og sine ideer til lek og aktiviteter for andre. Både følelsen for andre og det at en selv er en aktiv bidragsyter til det sosiale, er viktige elementer når det gjelder å utvikle seg sosialt. Undersøkelser viser at det kan ha uheldige konsekvenser både læringsmessig og sosialt hvis barna ikke får adgang til vennsgrupper eller blir ekskludert fra barnefellesskapet» (Nielsen, Margit Margrethe 2019, revidert av Thomas Nordahl og Ole Hansen Dette vet vi om barnehagen, observasjon og pedagogisk analyse, Gyldendal Norsk Forlag AS)

Noen ganger kan barn streve, det kan være de ikke forstår hvordan man skal få innpass i leken, de «ødelegger» for andres lek, eller har på andre måter uhensiktsmessige lekestrategier. Disse barna kan ha nytte av å delta i lekegrupper som ledes av en ansatt. Gjennom samarbeid med foreldre, samt observasjoner og refleksjon i personalgruppa drøfter vi hva barnet strever med. Målet blir da å tilrettelegge for lekegruppe slik at barnet kan, med voksenstøtte og veiledning, øve seg på samhandling og sosiale ferdigheter, for å mestre lek med andre på en hensiktsmessig måte til barnets glede og trivsel. Vår erfaring er at barn som strever med samhandling i lek, opplever en stor følelse av mestring når de forstår lekens regler.

Personalets bidrag i lek, er å være tilstede, observere, delta ved behov, være en støtte i leken, noen ganger en inspirator og deltaker. Vi er tilstede både mentalt og fysisk, vi kan også stå litt på sidelinja når det trengs og tilpasse oss leken når det er nødvendig. Vi passer på at alle har en noen å leke med, megler når det er behov og lar barna også

ordne opp på egenhånd. For personalet gjelder det å kunne sjonglere mellom flere metoder og alltid ha en bevissthet når vi går inn i lek og når vi velger å ikke gjøre det. Samarbeid og kommunikasjon personalet imellom er viktig, slik at vi kan sikre at alle barna har noen å leke med, blir sett, og får riktig veiledning ved behov.

IKKJE DYTTE

Ikkje dytt, eg må få gå trappa sjøl.
Vil du gå fortare med andre pauser, så er det greit.

Ikkje dytt!
Eg må få stå her ei stund, kvila, kava, gråta, le.
Ryggja og setje eine foten ned att på forrige trinn,
kjenne ekstra etter om eg er ferdig til å gå vidare.

Ikkje dytt!
Det er så vondt å snubla.
Eg gjer det likevel, men då er det på min måte,
Den er tryggast for meg.

Ikkje tru at trappa er lettare å gå
fordi du veit kva neste trinn heiter.
Men det er fint at du vinkar.

Det er trygt å ha deg saman med meg,
for eg leitar etter nokon å halde i.
Fint å ha nokon stødig bak ryggen,
nokon som kjenner trappa.

Det er tungt å gå åleine,
fint å ha deg der, men ikkje dytt!
Eg kjem i mitt eige ganglag eg.
Det er fint å sjå at andre har kome seg opp.

Eg er i seget, men ha tolmod med meg!

Gudrun Lid Sæther

Omsorg og danning

Om omsorg sier Rammeplanen: «Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring.»

Om danning sier Rammeplanen: «Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet».
(Rpl. 2017)

Omsorg

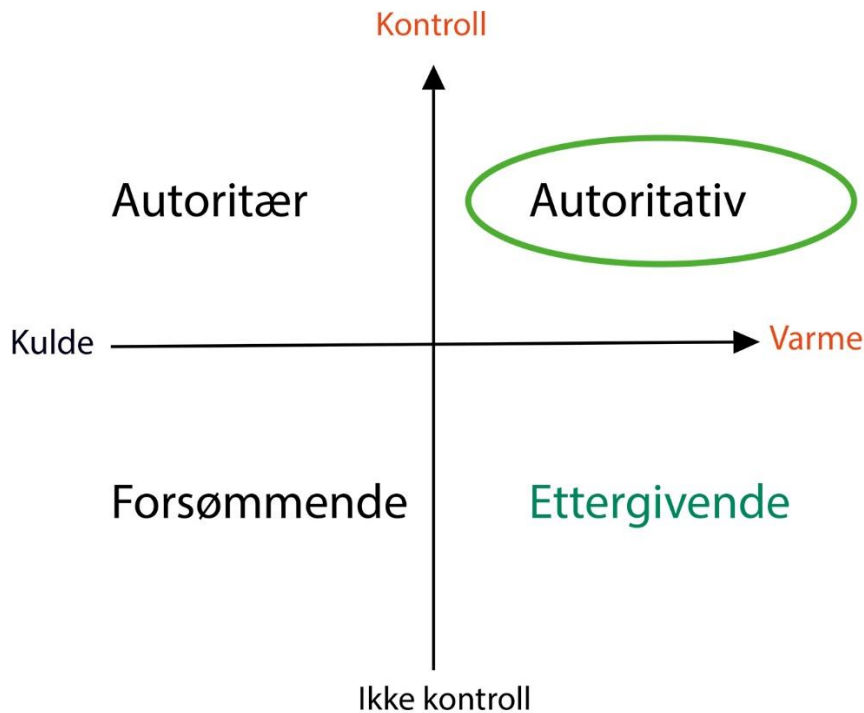
Hos oss i Røysum barnehage ligger det omsorg i en god klem, øyekontakt og oppriktighet. En voksen som prater og forklarer, er anerkjennende og lydhør ovenfor barnas intensjoner og kommunikasjon. Når fysiologiske behov som mat, varme, trygghet og søvn er dekket, er barnet klart for interaksjon og læring. For oss er omsorg raushet, å se barnet, ha forståelse og vise empati. Omsorg handler om å lytte, vise tillit og gi trygghet overfor barn, vi utvikler relasjoner med barna og gir nærhet når det er behov. Omsorg er å bli inkludert, en opplevelse av å bety noe og være en del av fellesskapet, og ha samhandling med andre i et miljø preget av trivsel og likeverd. Det ligger mye god omsorg i å oppmuntre og støtte barna i å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg.

Danning

I Røysum barnehage tenker vi at i begrepet danning ligger det selvstendighet. Vi ønsker å formidle verdier og normer slik at barna finner plassen sin i samfunnet og kan omgås mennesker i et sosialt samspill og forstå sosiale kjøreregler. Barna skal gis rom for utvikling av selvtillit og selvfølelse. Barnehagen skal være et sted hvor vi, i nær forståelse og samarbeid med hjemmet, tilrettelegger for at barna utvikler seg til gode mennesker som fungerer i et fellesskap, og som også får utvikle sitt eget individuelle

uttrykk. Danning må ses i et lengre perspektiv og går naturlig over i skolen etter hvert som barna slutter i barnehagen. For oss i Røysum er det et mål å legge til rette for en god overgang mellom barnehage og skole, og deltakelse i det fellesskapet som skolen gir. Barndommen har sin egen verdi og foregår her og nå, men vi vet at barna etter hvert skal videre i et annet utdanningsløp, dermed blir det en pedagogisk oppgave å blant annet øve på rett og galt, tåle motstand, forstå felles verdier og normer. Samtidig skal de oppleve at deres følelser anerkjennes og at barna er gode nok som de er. I tillegg skal de oppleve at det de sier har verdi og at de er viktige bidragsyttere til fellesskapet. Gjennom å vise nestekjærlighet og verdsette mangfold med likheter og ulikheter jobber vi mot det mål å utvikle barn som har med seg en god ballast og er trygge på seg selv.

Danning er ikke det samme som oppdagelse. Oppdragelse blir for oss et begrep som eventuelt hører hjemmet til. Som profesjonell utdanningsinstitusjon og omsorgsbasis blir barnehagen et sted hvor vi hjelper, veileder og støtter barna i dannelsesprosessen. Hvis man skal forklare forskjellen mellom danning og oppdragelse så dreier det seg om at vi går fra at barna skal høre på de voksne, til at vi skal høre på hverandre. Fra at barn skal være lydige og følge regler og systemer satt av voksne, til at vi sammen skal finne ut av hva som må til for å fungere i barnehagen i et fellesskap med mange ulike mennesker. Omsorg og danning må ses i sammenheng, hvor omsorgen må være grunnmuren. Barn trenger omsorg for å dannes. Vi skal fremstå som rollemodeller for barna, og barna skal oppleve likeverdighet. Det er en maktbalanse i dette som vi må være bevisste på. Å være autoritativ som voksen betyr at vi skal være konsekvente men rettfærdige med glimt i øyet og et varmt hjerte.

Sosial kompetanse

Om sosial kompetanse sier rammeplanen:

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskap og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og ta hensyn til andres behov.»

Sosial kompetanse er, sammen med barnas behov for å leke, en av de viktigste kompetanseområdene barn har nytte av å mestre. Barnehagen er en arena hvor barn skal mestre, utfordres og utvikle sine sosiale ferdigheter. Det er vel ingen andre steder hvor barn er mer tett på hverandre, og hvor samhandling og kommunikasjon med andre er mer tilstede enn akkurat i barnehage (og senere skole). Det er heller ingen stadier i livet hvor hjernen har en mer rivende utvikling enn i barnets 5 første leveår. Det er i disse årene barnets samspillsmønster dannes, og erfaringer fester seg. For barnets sosiale utvikling i disse 5 årene, er det mye som skal læres, og dermed må vi ha forståelse for at det innimellom vil være barn som strever med utvikling av sin sosiale kompetanse.

Det som er viktig for barns utvikling av sosial kompetanse handler om barnets personlighet, alder, modning, relasjoner til nære/ansatte i bhg, og hvordan de møtes på blant annet følelser. Når vi vurderer barnets sosiale kompetanse i barnehagesammenheng, er det barnets evne til å samarbeide med andre barn og personalet. Hvordan tilpasser det seg fellesskapet, viser empati, hvordan barnet klarer å etablere relasjoner med andre, ta initiativ og vise interesse for å samhandle og leke med andre. Det handler også om å hevde seg selv og egne meninger, og stå opp for seg selv når man opplever urettferdighet, vise empati og regulere egne følelser overfor andre på en hensiktsmessig måte. I enda videre betydning handler det også om å sette seg inn i hvordan andre har det (noe som også kan være vanskelig for voksne iblant). Det å klare å sette ord på hvordan man har det inni seg og å kommunisere dette ut er en viktig ferdighet. Men kanskje viktigst er evnen til å innlede vennsksrelasjoner med andre barn. Barn må koordinere følelser og atferd overfor andre for å lykkes sosialt. Vi er sosiale mennesker og ønsker å være en del av et fellesskap med andre, og da er det noen normer og regler som er lurt å kunne håndtere. Samtidig skal hvert enkelt bare få være seg selv, det er jo en selvfølge.

Å være et selvstendig individ i et sosialt fellesskap kan være en berikelse, men også være frustrerende. Sånn er det nok for mange barn, og det er så mye som skal læres.

Å vise empati er ofte vanskelig for barn å mestre, å regulere seg selv kan også være vanskelig å håndtere når det koker som verst. Dette er kanskje de to områdene vi veileder barn mest på, og noe som vi erfarer er vanskelig for små barnehagebarn og mestre. I et sosialt miljø som barnehagen er, jobber vi også mye med turtaking. Barna trenger ansatte som er gode veiledere, når det er behov for det.

Det å få til å danne vennsksrelasjoner er viktig mestring for små barn. Å ha gode strategier i et vennsksforhold, det vil si at å kunne gi og ta i en vennsksrelasjon gir en god følelse av selvverd og god selvfølelse, og er ferdigheter barnet tar med seg videre i livet.

Voksenrollen i barnehagen

Barn trenger ansatte som er oppmerksomme, påkoblet og tilstede. For at barna skal ha det bra, må også de ansatte trives og samarbeide bra med hverandre. Trygge og varme voksne som har gode relasjoner til barna og kollegaer, bidrar til utvikling av ferdigheter som er nødvendige for å omgås på en positiv måte.

Sosial kompetanse favner mye og det forventes mye av barn, men det skal også forventes mye av personalet som jobber med dette til daglig. Vår viktigste oppgave for at barn skal mestre og lykkes i sosial samhandling med andre, er å være gode veiledere. Det å ta barn på alvor, sette ord på tanker, følelser, være nysgjerrige og stille spørsmål er områder hvor personalet skal være rollemodeller. Vi skal oppmuntre barn i samspill med andre, vise vei og hjelpe til i kommunikasjon med andre når vi ser det er behov for det. Likevel handler det også om «å bære sin egen ryggsekk», og erfare og prøve på egenhånd. Det kan ofte være en smal balansegang for personalet å vite når vi skal gripe inn og når vi skal la barna ordne opp på egenhånd. Mange ganger vil barn lykkes, men de vil også oppleve det motsatte. Sånn er livet! Vi skal reflektere og samtale med barna, forklare, hjelpe og støtte når det trengs.

Noen ganger kan det være behov for ekstra innsats. Vi kan opprette lekegrupper hvor barn (uten å vite om det, fordi vi ikke sier noe om det) kan få øve seg konkret på samspillsstrategier. I tilrettelagte lekegrupper kommer den ansatte enda tettere på. Ved å veilede, være prososiale, empatiske og tydelige ansatte får vi en god balansegang i rollen vår som veiledere. I tillegg har det stor betydning at foreldre og barnehage spiller på lag og utveksler erfaringer oss imellom. Det er ikke sikkert vi alltid vil være enige med hverandre, men å høre på hverandre og samarbeide til det beste for barnet er helt avgjørende for barnet. Foreldre er alltid eksperter på egne barn, men vi kjenner også barnet ditt ganske godt. Både foreldre og ansatte i barnehage er viktige rollemodeller når barn skal forstå og erfare sosial samhandling med andre.

Læring i barnehagen – hva legger vi i det?

Rammeplanen sier dette om læring:

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser.»

Vi skal sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas utvikling og trivsel. Vi skal være oppmerksomme

på barnas interesser og innspill og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter. Vi skal støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet og tiltro til egne evner. Vi skal støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem. Vi skal sørge for at alle barn får opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser.

Barns medvirkning

Om barns medvirkning sier rammeplanen:

«Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.»

FNs barnekonvensjon artikkel 12 i en forenklet versjon sier dette om barns rett til medvirkning (barneombudet.no):

«Alle barn har rett til å seie meininga si, og deira meining skal bli tatt på alvor.»

Kva betyr dette?

Alle barn i Noreg skal få seie meininga si, og dei skal bli lytta til. Det kan vere i barnehagen, på skulen med lærarar og andre elevar, eller det kan vere heime med foreldre og andre søsken.

Det kan også vere på fritida og på dei aktivitetane du driv med der. **Sjølv om det ikkje alltid blir slik du vil, skal du få seie meininga di.** Etter kvart som du blir eldre, skal foreldra dine og andre vaksne høyre meir og meir på deg.

Vi i Røysum er ganske gode på å la barna medvirke i egen hverdag, men vi tenker at vi kan utvikle oss også på dette området. Barns medvirkning og forståelsen av dette kan man dele i to hovedkategorier. På den ene siden er den medvirkningen vi gir barna i hverdagen i barnehagen. Der hvor de kan få delta i planarbeid og si noe om sin egen hverdag i barnehagen, og få medvirke og ha innflytelse på barnehagehverdagen. Det er viktig for oss at barna får si noe om og være med å planlegge sin egen hverdag i barnehagen. Kun på denne måten kan vi ivareta barnets trivsel og at hverdagen deres gir mening. Vi har jevnlig planmøter med de barna som er store nok og som klarer å si noe

om sitt opphold i barnehagen og hva de har lyst til å gjøre. For de mindre barna som ikke har et verbalt språk, er det mimikk og kroppsspråk som vi må være lydhøre for å tolke.

En annen måte og forstå medvirkning på er gjennom prosjektet «Ingenting om oss – uten oss» (2021-2024). Det er en «ny» erkjennelse nasjonalt at barns prosessrettigheter ikke er godt nok ivaretatt inn i lover, forskrifter og retningslinjer. Resultatmålene for prosjektet er at alle tjenester som omhandler barn og unge skal ha på plass rutiner og arbeidspraksis som ivaretar barns prosessrettigheter jfr. Barnekonvensjonen, på en konkret måte. Det skal innføres systematiske medvirkningsmetoder med barn.

Barns prosessrettigheter

Barnets beste skal være det grunnleggende hensyn i alle avgjørelser og handlinger som berører barn. Det er tre viktige prosessrettigheter som er fremgangsmåten for å kunne komme frem til barnets beste:

1. *Barns rett til informasjon*
2. *Barns rett til privatliv (vite hva som skjer med det barnet sier/gjør)*
3. *Barns rett til å uttale seg fritt*
4. *Barns ønsker og meninger skal veie tungt, men veies mot andre hensyn og kunnskap*

I barnehagen gjennomfører vi trivselsundersøkelser blant unga. De som er store nok til å kunne forstå og svare på spørsmål om hvordan de har det i barnehagen, er med på denne undersøkelsen. Undersøkelsen gjennomføres høst og vår. I tråd med prosjektet skal vi også i større grad iverksette rutiner som sikrer systematisk inkludering av barna i planarbeidet vårt, i tillegg til evaluering. Dette gjennomfører vi i forhold til barnas alder og modning.

Mestring og livsmestring

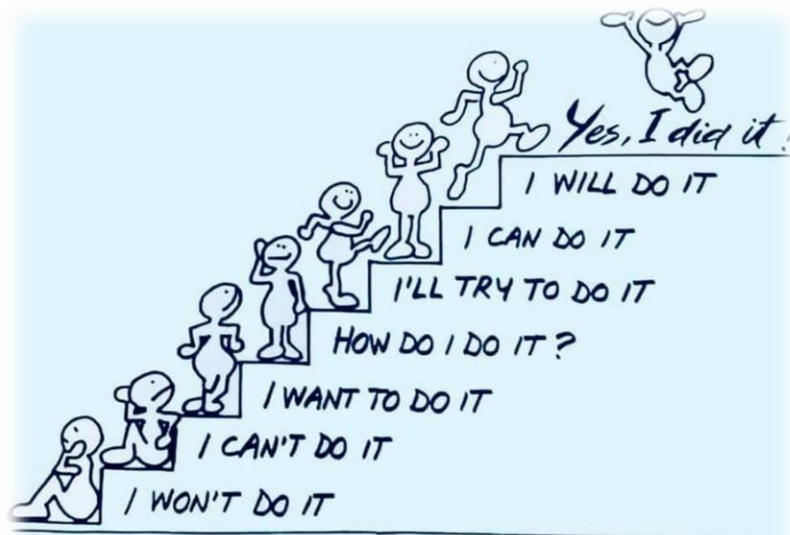
Å mestre er å få til noe, men for å få til noe, må man som oftest øve. Barn trenger å teste ut, prøve og feile for å lære. De trenger ikke å lære seg å være flinke, de trenger å tåle å ikke være flinke. Øvelse gjør mester er det noe som heter. Vi lever i et prestasjonssamfunn, sosiale medier forteller oss hvordan vi bør se ut og hva vi bør synes er kult, hva som trender osv. Mange barn har tilgang fra tidlig alder.

Rammeplanen sier:

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forbygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal sørge for at alle

barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser.»

Mestring handler om å øve flere ganger før man får til noe, og samtidig skal barn lære å håndtere egne følelser i de forskjellige prosessene. Skal vi lære barn å tåle å stå i ting, eller skal vi lære dem å bli flinke? Gjennom livet vil alle oppleve å tape, vi må tåle å gjøre feil, og at vi må prøve på nytt - og kanskje på nytt igjen. Ingen kan være først, størst og best hele tiden, men at det også er greit å være en god nummer to – eller fem! Barna våre skal lære å bære sin egen bagasje, ordne opp på egenhånd, skaffe seg venner, håndtere skolen, fagene og jobben – ja selve livet! Og det hele starter hjemme, og barnehagen skal være en arene for å øve seg, feile og reise seg opp og prøve igjen, for tilslutt å få det til.

Tilvenning – en foreldreaktiv tilvenning i barnehagen

Tilvenning er den første perioden i barnehagen for nye barn som har fått plass hos oss. Vi jobber etter den nyeste forskningen som er basert på en modell for tilvenning som er utarbeidet av May Britt Drugli, Anne Synnøve Brenne og Margrethe Midtsand.

Prosjektet har navnet «Liten og ny i barnehagen» og er i regi av Trondheim kommune. Det deles ut et informasjonshefte ved oppstart i barnehagen.

Vi har en foreldreaktiv tilvenning. Det innebærer at foreldre ha en aktiv rolle overfor eget barn i tilvenningsperioden. Det er foreldre som representerer trygghet for barnet

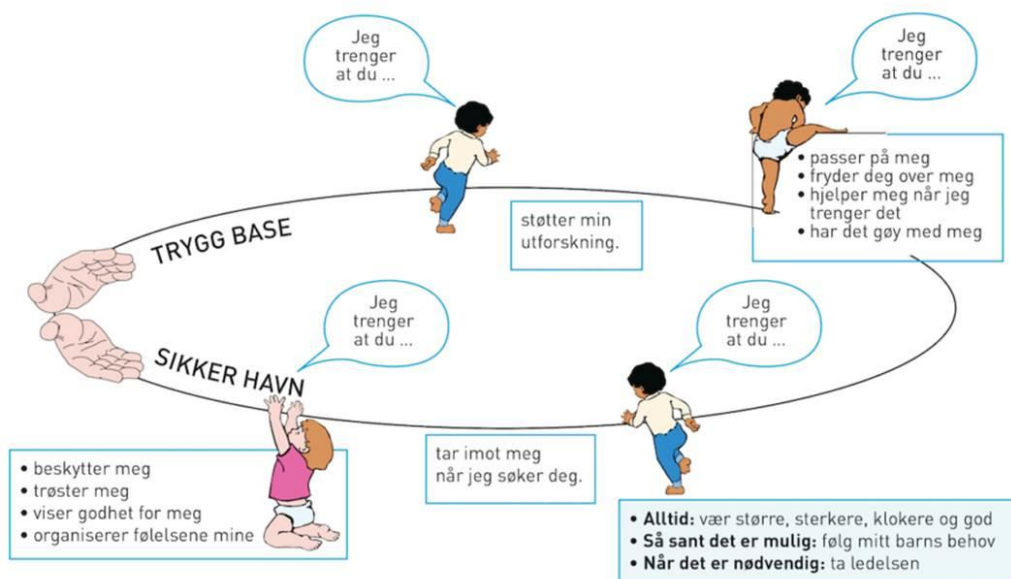
og som derfor er best egnet til å støtte barnet når det skal bli kjent i et nytt miljø. Det er dere foreldre som kjenner barnets rutiner og vet når barnet trenger trøst og nærhet eller når barnet er klar for lek og utforskning. I løpet av tilvenningsdagene har dere mulighet til å dele denne kunnskapen om barnet med de ansatte i barnehagen. I «Liten og ny i barnehagen» legges det vekt på at dere foreldre får anledning til å hjelpe barnet med å bli kjent med ansatte og andre barn. Målet er at barnet gradvis erfarer at også barnehagen er et fint og trygt sted å være. Dere må sette av minimum 5 dager til vår tilvenningsplan i barnehagen.

Hvorfor er god tilvenning viktig?

Det er vanskelig å forklare for en liten ett-åring hvordan denne største store overgangen i livet skal foregå. Derfor trenger dette lille barnet at foreldre og barnehagen samarbeider til barnets beste, slik at overgangen blir så sømløs som mulig. Målet er at barnehagen blir et positivt tilskudd i barnets liv som gir barna mange nye muligheter for trivsel og utvikling. En god tilvenning der barnet får tid og muligheter til å gjøre seg kjent, sammen med dere foreldre, vil fremme trygge småbarn som kan trives, leke, utforske og lære i barnehagen.

Trygghetssirkelen

Foreldre med fokus på barnets behov

© 2000 Cooper, Hoffman, Marvin, & Powell

Om Røysum barnehage

Adresse: Røysumlinna 43, 2770 JAREN

Telefon: 61 33 35 97/99

Styrer: Monica Skjervum Nysveen, barnehagen@roysumtunet.no

Åpningstid: 0645 – 1700

Feriestengt

Vi holder stengt i ukene 29-30-31 i sommerferien. Vi stenger 22.desember og holder stengt i romjula. Påskeuka før Skjærtorsdag holder vi også stengt.

Vi følger kommunens opptakssystem med hovedopptak 1. mars, men kan ta inn barn ellers i året dersom vi har kapasitet til det

Noen praktiske opplysninger

- Vi serverer alle måltider i barnehagen
- Vi holder våtservietter, zinksalve. Bleier kjøper dere selv
- Foreldre sørger for vogn, skinn, tepper, sovepose med mer til barn som skal sove
- Meld dere gjerne inn i vår Facebook gruppe Røysum barnehage, her legger vi ofte ut bilder fra hverdagen vår.
- Vi bruker Transponder som kanal ut mot foreldre, tilgang får dere når barnet begynner hos oss
- Det er mulig å låne barnehagen til bursdagsfeiring
- Alt tøy skal merkes med barnets navn

